

Oppilaaksioton perusteet perusopetuksessa

Sivistyslautakunnan tehtäväalueen toimintasäännön 3 §:n mukaan oppilaaksioton perusteista päättää sivistyslautakunta.

1. Lainsäädännöllinen tausta

Yleiset perusteet oppilaaksiottoon tulevat perusopetuslaista (PoL 1998/628). Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta. Täyttääkseen velvollisuutensa kunnan tulee osoittaa oppivelvolliselle lähikoulu, jossa opetus järjestetään ja johon oppilaalla on aina oikeus päästä. Kunta voi vapaasti määrittellä menettelyn, jolla oppilaita kouluun osoitetaan. Koulupaikan määrittelyssä on kuitenkin toimittava tasapuolisesti, oikeudenmukaisesti ja johdonmukaisesti (PoL 4§, 6§, Hallintolaki 6§).

Jos oppilaan koulumatka on yli 5 kilometriä tai jos se oppilaan ikä tai muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu hänelle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi, hänellä on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Oppilaalla on myös oikeus em. syistä oikeus kuljetuksen asemasta saada riittävä avustus kuljettamiseen tai saattamiseen (PoL 32 §).

Lähikoulua osoitettaessa lähtökohtana on, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Lähikoulu ei aina ole oppilasta maantieteellisesti lähin koulu tai koulu, joka on helppokulkuisimman koulumatkan päässä, vaan myös muu asianomaisen lainkohdan asettamat edellytykset täyttävä koulu voidaan kokonaisarviointin perusteella osoittaa lähikouluksi. (PoL 6 §).

Oppilaalla on oikeus pyrkiä myös muuhun kuin kunnan hänelle osoittamaan lähikouluun. Tällöin hän pyrkii toissijaiseen kouluun. Tässäkin tilanteessa hakijoihin sovelletaan yhdenvertaisia valintaperusteita. Jos opetuksessa noudatetaan painotettua opetussuunnitelmaa, voidaan oppilaaksioton perusteena käyttää myös valintakokeita (esim. musiikkiluokkatesti). Toissijaiseen kouluun hakijalla ei ole lakiin perustuvaa oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen tai avustukseen (PoL 32§).

Kunta voi määrittellä koulun/vuosiluokkien koon ja opetusryhmien lukumäärän voidakseen suunnitella ja hallita opetusjärjestelyjä, kustannuksia, vieraskuntalaisten määrää ja muita opetuksen järjestelyihin vaikuttavia asioita (PoL 6§)

2. Menettelytavat Jyväskylän kaupungin perusopetusta antavissa kouluissa

Jyväskylän kaupunki ottaa järjestämänsä perusopetukseen oppilaksi ensisijaisesti vain Jyväskylässä asuvat lapset.

Lähikoulua osoitettaessa oppilaaksiottoa koskevat päätökset tehdään niiden vuosiluokkien ajaksi, joita asianomaisessa koulussa opetetaan. Yhtenäiskouluissa oppilaaksiottoa tarkistetaan kuudennella luokalla noudattaen lähikoulun osoittamisen periaatteita. Toissijaisessa oppilaaksiotossa päätös voi olla määräaikainen. Määräaikainen päätös voidaan tehdä, jos alueelle on ennakoitavissa muuttoa, joka lisää ensisijaisten oppilaitten määrää.

Oppilaan muuttaessa asuinpaikkaa Jyväskylässä kesken lukuvuoden, hänelle osoitetaan uusi lähikoulu, jossa tehdään uusi oppilaaksiottopäätös. Oppilaalla on kuitenkin huoltajan niin halutessa oikeus hakea ennen asuinpaikan vaihtumista olevaan kouluun ns. toissijaisena hakijana. Tällöin toissijaisen oppilaaksioton opetusryhmän enimmäiskoosta voidaan perustellusta syystä poiketa määräajaksi.

Näitä oppilaaksioton perusteita ei sovelleta otettaessa oppilaita esiopetukseen, maahanmuuttajien valmistavaan opetukseen ja starttiluokille.

Vieraskuntalaisia oppilaita kouluun otettaessa, kuntien on kirjallisesti sovittava oppilaille järjestettävistä palveluista, järjestämistavasta sekä kustannuksista (mm. koulukuljetukset ja koulunkäynnin ohjaaja-palvelut)

3. Lähikoulu ja sen osoittaminen

Lähikoulun määrittelyssä otetaan huomioon koulupaikkojen ja luokkien lukumäärä sekä koulutilojen riittävyys perusopetusalueen kouluissa (ns. tarkoituksenmukaisuusperiaate). Oppilaalle voidaan osoittaa kouluksi turvallisen ja lyhyen matkan päässä oleva muu kuin lähimpänä kotia oleva koulu, jos koulujen välisiä oppilas- tai luokkamääriä on tarvetta tasata esimerkiksi taloudellisten reunaehtojen vuoksi.

Jyväskylässä oppilaan lähikoulu määritellään ilmoittautumisen jälkeen siten, että huomioidaan kaikki kaupungissa asuvat koulutulokkaat ja oppilaat, heillä mahdollisesti olevat terveydentilaan liittyvät tai muut erityiset syyt, sisarusperuste ja koulumatka. Lisäksi otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon huoltajan esittämä lähikoulutoive.

3.1. Oppilaalle osoitetaan lähikoulu seuraavan järjestyksen mukaisesti:

3.1.1. Osoitetaan lähikoulu sellaiselle oppilaalle, jolla on edellä tarkoitettu **terveydentilaan** liittyvä tai muu erityinen syy, joka tulee huomioida koulua osoitettaessa (PoL 3§ 2 mom). Huoltajalta voidaan pyytää tai hän voi itse tarvittaessa esittää asiassa asiantuntijalausunnan kouluun ilmoittautumisen yhteydessä.

3.1.2. Osoitetaan lähikoulu muille oppilaille siten, että koulumatkasta tulee **mahdollisimman turvallinen ja lyhyt**. Matka mitataan ympäri vuoden käytössä olevaa jalankulkukelpoista reittiä myöten (reitti-GIS-ohjelma/Jyväskylän kaupungin karttaohjelma).

3.1.3. Mikäli opetusryhmien tarkoituksenmukaisen muodostamisen näkökulmasta on mahdollista, nuoremmalle samassa osoitteessa asuvalle sisarukselle osoitetaan sama lähikoulu, **jossa vanhempi sisarus on jo oppilaana päätöksentekohetkellä ja on edelleen, kun nuorempi sisarus aloittaa koulunkäynnin (sisarusperuste)**. Tämä voi toteutua huoltajan pyynnöstä.

Sisarusperustetta ei sovelleta, jos

- sisarus on sijoitettu ko. kouluun erikoisluokalle, erityisen tuen päätöksen, valintakokeen tai erityisten valintaperusteiden perusteella
- hänet on valittu toissijaiseksi oppilaaksi
- koulun oppilaat siirtyvät kokonaisuena luokkana toiseen kouluun seuraavalle luokka-asteelle

Mikäli lähikouluksi joudutaan osoittamaan koulu, jonne on järjestettävä koulukuljetus, huomioidaan kustannukset ja muut käytännön järjestämiseen liittyvät syyt.

Mikäli tämän jälkeen yhdenvertaisessa asemassa olevia oppilaita on kaksi tai enemmän, neuvotellaan ensin huoltajien kanssa ja mikäli heidän kanssaan ei päästä yhteisymmärrykseen, oppilaat valitaan arpomalla.

3.2 Lähikoulun osoittaminen siirryttäessä luokille 7-9

Yhtenäiskouluissa oppilaan koulupolku jatkuu pääsääntöisesti samassa koulussa yläkouluun siirtymisen vaiheessa. Oppilaaksiottoa kuitenkin tarkistetaan kuudennella luokalla noudattaen lähikoulun osoittamisen periaatteita ja tässä luvussa olevia tarkennuksia.

Alakouluista siirrytään pääsääntöisesti yläkouluun

Perusopetusalue	Alakoulut, joista siirrytään yläkouluun	Luokat 7-9 /Yhtenäiskoulut
Alue pohjoinen	<i>Puuppola</i>	<i>Tikkakosken yhtenäiskoulu</i>
	<i>Keski-Palokka*</i>	<i>Mankolan yhtenäiskoulu</i>
	<i>Jokela</i>	<i>Palokan yhtenäiskoulu</i>
Alue itä	<i>Janakka, Jyskä</i>	<i>Vaajakosken yhtenäiskoulu</i>
		<i>Vaajakummun yhtenäiskoulu** Kanavuoren alueen oppilaat – Vaajakoski tai Vaajakumpu</i>
	<i>Halssila, Pupuhuhta</i>	<i>Huhtasuon yhtenäiskoulu</i>
Alue etelä	<i>Tikka</i>	<i>Kuokkalan yhtenäiskoulu</i>
	<i>Keljonkangas</i>	<i>Säynätsalon yhtenäiskoulu</i>
		<i>Korpilahden yhtenäiskoulu</i>
Alue länsi	<i>Keljonkangas***, Keltinmäki, Kypärämäki</i>	<i>Kilpisen yhtenäiskoulu**</i>
	<i>Kortepohja*, Lohikoski, Puistokadun, Vesanka</i>	<i>Viitaniemen koulu</i>

* Haukkalan alueen lapset ohjataan pääsääntöisesti Keski-Palokan kouluun, mikäli koulumatka on alle 3,5 kilometrin päässä Keski-Palokan koulusta

**Kanavuoren alueen oppilaat – Vaajakosken tai Vaajakummun yhtenäiskoulu

*** Keljonkankaan koulusta alueelta Vanha Keljonkankaantie- Lotilantie – tien keskiviivasta katsoen Kilpisen koulun puolella olevat osoitteet – oppilaaksiotthaus Kilpisen yhtenäiskouluun, muut Keljonkankaan koulun oppilaat Säynätsalon yhtenäiskouluun.

3.3 Tuen piirissä olevat oppilaat

Tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevan oppilaan koulupaikka määräytyy ensisijaisesti lähikouluperiaatteen mukaan. Oppilaan tuen tarpeesta riippuen hänelle voidaan osoittaa koulupaikka lähikouluperiaatteesta poiketen.

Sairaalaopetusta annetaan Keski-Suomen keskussairaalan lähellä olevassa Kukkulan koulussa.

Mikäli oppilaan tuen tarve on sellainen, ettei hänelle voida osoittaa koulupaikkaa Jyväskylän kaupungin palveluista, hänelle voidaan osoittaa koulupaikka muun opetuksen järjestäjän pal-

veluista. Vieraskuntalaisista erityisen tuen oppilaista tehdään aina kirjallinen sopimus opetuksen järjestäjien kesken.

3.4 Erikoisluokat ja -valinnat

Erikoisluokkia Jyväskylässä ovat ruotsin- ja englanninkieliset opetusryhmät, musiikkiluokat ja urheiluluokat. Niiden oppilaaksiottoalue on koko Jyväskylän kaupunki ja ne on tarkoitettu ensisijaisesti vain Jyväskylän kaupungissa asuville oppilaille (oppilaan kotiosoite).

Vieraskuntalaisten hakijoiden kanssa toimitaan toissijaisen oppilaaksioton mukaisesti. Mikäli hakijoita omasta kunnasta on enemmän kuin haettavia oppilaspaikkoja erikoisluokilla on tarjolla, vieraspaikkakuntalaisia ei kutsuta pääsykokeisiin.

Oppilaan aloittama valinnainen opiskelu (A2-kieli, musiikkiluokka, englannin-/ruotsinkielinen opetus) jatkuu 7. luokalla. Oppilaalle osoitetaan koulupaikka sellaisesta koulusta, jossa opiskelu voi jatkua.

Ruotsinkielisen opetus on tarkoitettu oppilaille, joilla on todennettavissa oleva, riittävä ruotsin kielen osaaminen. Ruotsinkielinen opetus järjestetään osana suomenkielistä koulua. Oppitunnilla opetuskielenä on ruotsi, mutta muualla koulussa oppilas saa itse valita kielen, jota käyttää. Muista kunnista Jyväskylään muuttavat oppilaat, jotka ovat jo opiskelleet ruotsinkielisessä opetuksessa, pääsevät täälläkin ruotsinkieliseen opetukseen.

Englanninkielinen opetus on tarkoitettu pääasiassa ulkomaalaisten perheiden lapsille sekä niille lapsille, jotka ovat asuneet pitkään ulkomailla ja ovat siellä aloittaneet opiskelun englannin kielellä. Englanninkieliseen opetukseen pyrkivä oppilas, joka oleskelee pysyvästi Suomessa ja jonka suomen kielen taito on heikko, ohjataan Jyväskylän perusopetuksen valmistamaan opetukseen. Oppilaan suomen kielen ja englannin kielen taito testataan ennen englanninkielisen opetuksen aloittamista.

Musiikkiluokalle pyrkiville järjestetään erillinen musiikillista lahjakkuutta mittaava testi. Muista kunnista Jyväskylään muuttavat oppilaat, jotka ovat jo opiskelleet musiikkiluokilla, pääsevät täälläkin musiikkiluokalle, jos tilaa on.

Oppilaaksiotto Kilpisen ja Viitaniemen yläkoulujen **urheiluluokille** tapahtuu pääsykokeiden kautta. Muista kunnista Jyväskylään muuttavat oppilaat, jotka ovat jo opiskelleet urheiluluokilla, pääsevät täälläkin urheiluluokalle, jos tilaa on.

4. Toissijainen oppilaaksiotto

Oppilaalla on oikeus pyrkiä myös muuhun kuin kunnan hänelle osoittamaan lähikouluun (toissijainen koulu). Oppilaaksiottopäätös voi tällöin olla määräaikainen. Perusopetuksessa toissijaiseen kouluun hakeutuvan oppilaan koulumatkakustannuksista vastaa aina oppilaan huoltaja (POL 32.3 §)

Luokilla 1-2 toissijaisia oppilaita voidaan ottaa yleisopetuksen opetusryhmään, niin, että opetusryhmän enimmäiskooksi muodostuu 20. Luokilla 3-9 toissijaisia oppilaita voidaan ottaa yleisopetuksen opetusryhmään niin, että opetusryhmän enimmäiskooksi muodostuu 22.

Toissijaisessa oppilaaksiotossa yhdenvertaiset valintaperusteet täyttävälle oppilaille myönnetään koulupaikka seuraavan järjestyksen mukaan:

1. Oppilas asuu Jyväskylässä (oppilaan kotiosoite)
2. Oppilaalla on terveydentilaan liittyvä tai muu perusteltu syy

3. Oppilaan koulumatkan pituus ja tarkoituksenmukaisuus
4. Oppilaan sisarus käy kyseistä koulua

Mikäli edellä mainittujen valintaperusteiden suhteen yhdenvertaisessa asemassa olevia hakijoita on enemmän kuin vapaita oppilaspaikkoja, oppilaat valitaan arpomalla.

Mikäli oppilaspaikkoja jää sen jälkeen, kun Jyväskylässä asuvat toissijaiset hakijat on huomioitu, kouluun voidaan ottaa vieraskuntalaisia oppilaita.

Vieraskuntalaisille oppilaille myönnetään koulupaikka seuraavan järjestyksen mukaan:

1. Oppilaalla on terveydentilaan liittyvä tai muu perusteltu syy
2. Oppilaan koulumatkan pituus ja tarkoituksenmukaisuus
3. Oppilaan sisarus käy kyseistä koulua

5. Valtion koulu ja yksityiset koulut

Jyväskylän Normaalikoulun oppilasalue määritellään vuosittain erillisen sopimuksen mukaisesti. Normaalikoulu rinnastetaan juridisesti yksityiseksi kouluksi. Jyväskylän kaupungin alueella toimii kaksi yksityistä koulua Jyväskylän Rudolf Steiner-koulu ja Jyväskylän kristillinen koulu.

Näihin kouluihin otetaan oppilaat koulujen omien oppilaaksioton periaatteiden mukaan.